

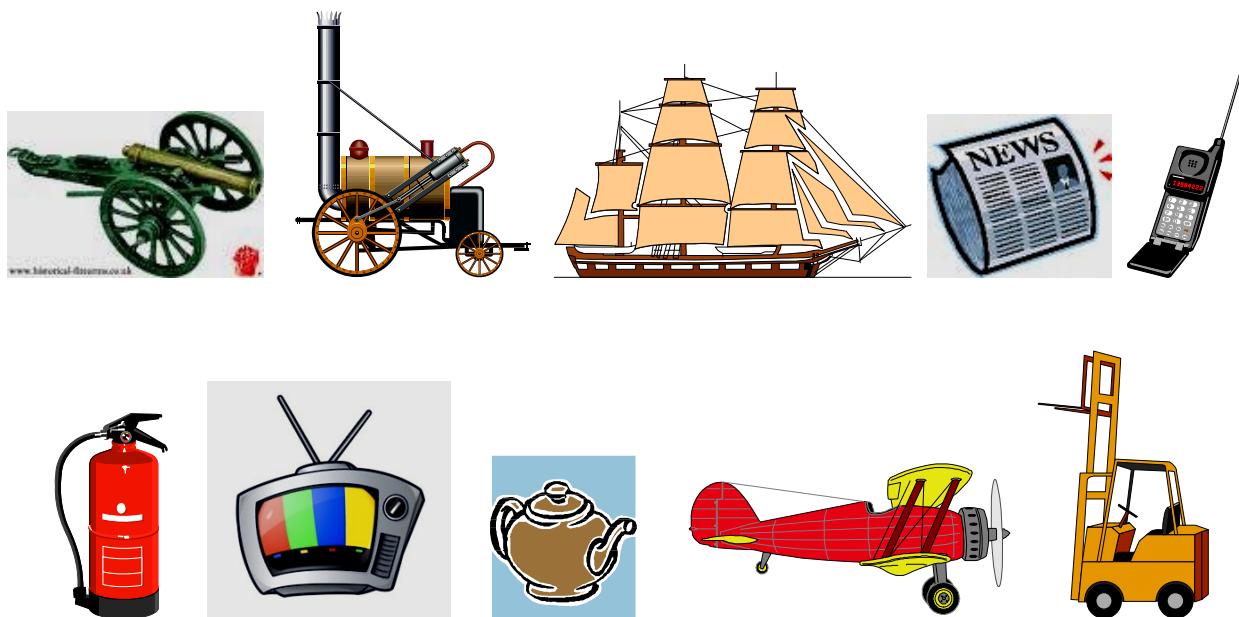
IR-RABA' SENA L-ISTORJA (ĠENERALI) IL-ĦIN: SIEGĦA U NOFS

L-ilsem: _____

Il-Klassi: _____

1. Fares sewwa lejn dawn l-istampi u wieġeb il-mistoqsijiet dwarhom.

1.1 Aghmel ĊIRKU madwar ĦAMSA mill-istampi ta' hawn taht li kienu jeżistu fis-SEKLU 19 meta Malta kienet taht l-Ingliżi.

(5 x 1 = 5 marki)

1.2 Għamel ċirku madwar TLIETA minn dawn is-soldati kienu ta' żmien il-ħakma Ingliża f'Malta.

(3 x 1 = 3 marki)

(Total: 8 marki)

2. Ikteb IVA jekk dawn l-affarijiet kienu jeżistu fid-djar Maltin fl-1900, u LE għal dawn l-affarijiet li ma kontx issibhom. L-ewwel tnejn huma mogħtija bħala eżempju.

2.1	magna tal-ħjata	IVA
2.2	<i>cooker</i> tal-elettriku	LE
2.3	qoffa tal-qasab	
2.4	satellita	
2.5	pupa taċ-ċarruta	
2.6	għonnella	
2.7	sapuna tal-ħasil	
2.8	kompjuter	
2.9	arloġġ	
2.10	radju	
2.11	lampa tal-gass	
2.12	nuċċali tal-vista	

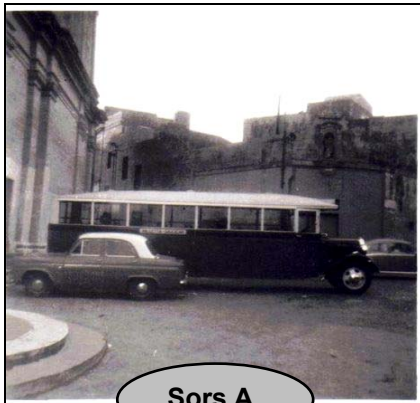
(Total: 10 marki)

3. Aghżel il-kelma t-tajba dwar l-ewwel snin tal-ħakma Ingliża f'Malta.

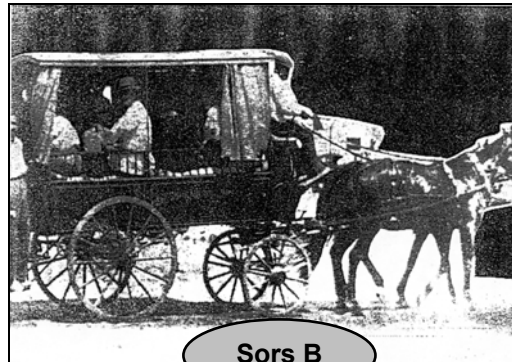
- 3.1 Il-Gżejjer Maltin waqqghu f'idejn l-Ingliżi fil-bidu tas-seklu (*sbatax, tmintax, dsatax*).
- 3.2 Il-mexxejja Maltin riedu li l-Ingliżi jagħtuhom (*kunsill popolari, bandiera nazzjonali,, l-indipendenza*).
- 3.3 Fl-ewwel snin taħt l-Ingliżi l-Port il-Kbir sar centru (*għas-sajd, għall-kuntribandu, għall-piraterija*).
- 3.4 Fis-seklu 19 bosta Maltin bdew jemigraw lejn (*l-Amerika, l-Indja, l-Afrika ta' Fuq*).
- 3.5 Fl-1813 Malta saret uffiċjalment (*bażi, provinċja, kolonja*) Ingliża.
- 3.6 L-ewwel Gvernatur Ingliż f'Malta kien (*Lord Nelson, Sir Thomas Maitland, Alexander Ball*).
- 3.7 Fl-1813 il-kummerċ ħa daqqa kbira 'l isfel minħabba l-epidemija tal- (*kolera, ġidri, pesta*).
- 3.8 Fl-1849 l-Ingliżi taw lill-Maltin id-dritt (*tal-vot, taċ-ċittadinanza, tal-libertà tal-istampa*).

(Total: 8 marki)

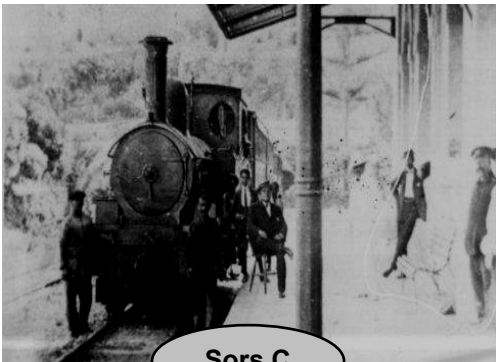
4. Hares lejn dawn is-sorsi dwar l-istorja tat-trasport pubbliku f'Malta u wara il-mistoqsijiet dwarhom.

Sors A

Sors B

Sors C

Sors D

4.1 Uża numri minn **1 sa 4** biex turi kif dawn il-mezzi ta' trasport daħlu f'Malta. Ibda min-numru 1 għall-aktar antik. (4)

il-karozza tal-linja	
l-omnibus	
il-ferrovija	
it-tramm	

4.2 Liema mezz ta' trasport kien jaħdem bl-**elettriku**? _____ (1)

4.3 Liema mezz ta' trasport kien jaħdem bil-**magna tal-istim**? _____ (1)

4.4 Liema mezz ta' trasport kien jaħdem bid-**dizil**? _____ (1)

4.5 Għaliex is-servizz tal-ferrovija kellu jieqaf għal kollox fl-1931?

_____ (1)

(Total: 8 marki)

5. Ikteb VERU jew FALZ għal dawn is-sentenzi.

5.1	L-Ingliżi daħħlu f'Malta l-libertà tal-istampa.	
5.2	Il-ftuħ tal-Kanal ta' Swejz ġab ħafna xogħol għall-Maltin.	
5.3	Id-deni rqiġ kienet marda kkawżata minn nuqqas ta' ndafa.	
5.4	Fl-Ewwel Gwerra Dinjija Malta kienet attakkata mill-Ġermaniżi.	
5.5	Ix-xogħol tal-qoton f'Malta kompli jżdied ġmielu matul is-seklu 19.	
5.6	Malta kisbet l-Indipendenza mill-Ingilterra fl-1964.	

(Total: 6 marki)

6. Imla l-vojt bil-kliem li joqgħod dwar il-ġrajja tas-Sette Giugno 1919.

<i>nazzjonali</i>	<i>Ingliżi</i>	<i>Assemblea</i>	<i>ekonomika</i>	<i>funeral</i>
<i>Gwerra</i>	<i>Maltin</i>	<i>tarzna</i>	<i>lokali</i>	<i>tipprotesta</i>

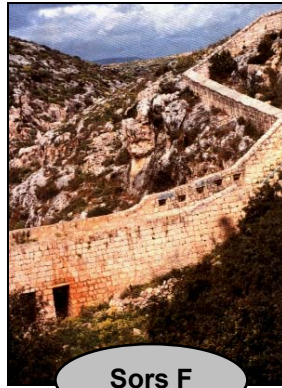
Ftit xhur wara t-tmiem tal-Ewwel _____ Dinjija, il-mexxejja Maltin iltaqgħu fl- _____ Nazzjonali fil-Belt Valletta. Dawn talbu lill-Ingliżi jagħtu lill-Maltin Gvern responsabbli f'affarijiet _____. Il-qagħda _____ tal-Maltin kienet waħda ħażina ħafna. Il-qgħad kien kiber peress li l-Ingliżi keċċew ħafna ħaddiema mit- _____. Fis-7 ta' Ġunju folla nies irrabbjata daħlet il-Belt biex _____ kontra l-Ingliżi. Xi suldati _____ sparaw fuq il-folla u qatlu erba' rġiel _____. Il-Maltin organizzaw _____ solenni f'ġieħ il-vittmi li ġew meqjusa bħala eroj. Din il-ġrajja llum baqgħet imfakkra bħala waħda mill-jiem _____ ta' Malta.

(Total: 10 marki)

7. Hares sewwa lejn dawn is-sorsi dwar id-difiża ta' Malta mill-Ingliżi u wara il-mistoqsijiet dwarhom.

Sors E

Sors F

Sors G

7.1 Is-sorsi hawn fuq huma dwar id-difiża ta' Malta mill-Ingliżi fis-seklu (18, 19, 20). (1)

7.2.1 Sors E juri _____ li jiżen 100 tonnelli li jinsab fil-Forti _____ (2)

7.2.2 Għaliex dan tqiegħed f'din il-forti? _____ (1)

7.3.1 Sors F juri parti mill-_____ li l-Ingliżi bnew bejn il-Madliena u Bingemma u li ssem mew għar-_____ tal-Gran Brittanja. (2)

7.3.2 Għaliex l-Ingliżi bnew dan il-ħajt? _____ (2)

7.3 Sors G juri suldati (*Maltin, Ingliżi, Franciżi*) waqt (*taħriġ, attakk, għassa*) fuq dan il-ħajt. (2)

7.4.1 Kif l-invenzjoni tal-ajruplan fl-1903 affettwat ħażin din is-sistema ta' difiża? _____ (1)

7.4.2 X'sar minn ħafna minn dawn il-fortifikazzjonijiet fis-snin ta' wara l-Ewwel Gwerra Dinjija? _____ (1)

7.5.1 X'beda jsir lill-fortifikazzjonijiet f'dawn l-aħħar snin u għaliex? _____ (1)

7.5.2 Liema **tnejn** minn dawn qed jieħdu ħsieb uħud minn dawn il-fortifikazzjonijiet? (*Sedqa, Nature Trust, Fondazzjoni Wirt Artna, Din l-Art Helwa, Caritas*) (2)

(Total: 15-il marka)

8. Aqra sewwa din is-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

Keenan lesta r-rapport tiegħu fl-1879. Il-pubblikazzjoni tar-rapport ġabet ferment kbir f'Malta. **Sigismondo Savona** waqqaf partit politiku, bl-isem ta' **Riformisti**, favur is-suggerimenti ta' Keenan dwar il-lingwa u l-edukazzjoni. Ftit xhur wara, fl-1880 il-Gvernatur neħħa lil-**Paolo Pullicino** minn Spettur tal-Iskejjel Primarji. Floku għamel lill-istess Savona bħala l-ewwel Direttur tal-Edukazzjoni. Minnufih grupp ieħor ta' Maltin immexxija mill-Avukat **Fortunato Mizzi** waqqfu l-**Partit Anti-Riformista** biex iħarsu l-lingwa Taljana. Fl-elezzjoni ġenerali li saret fl-1883, l-Anti-Riformisti rebħu sebgħa minn tmien siġġijiet fil-**Kunsill tal-Gvern**. Dan kienet il-bidu ta' kwistjoni li kellha tħalli effetti kbar fuq l-edukazzjoni u l-politika f'Malta li baqgħet sejra sal-bidu tat-Tieni Gwerra Dinjija.

- 8.1 Min kien Keenan u għaliex kien ġie Malta? _____ (2)
- 8.2 X'kien għamel Sigismondo Savona fl-1879 u għaliex? _____ (2)
- 8.3 Minn kien Paolo Pullicino? Għaliex il-Gvernatur kien neħħieh mill-kariga li kellu? _____ (2)
- 8.4 Liema partit politiku waqqaf Fortunato Mizzi fl-1880 u għaliex? _____ (2)
- 8.5 Kif kien ir-riżultat tal-elezzjoni ġenerali li saret fl-1883? _____ (1)
- 8.6 Liema **tlit** lingwi kienu mitkellma hawn Malta f'dak iż-żmien? _____ (3)
- 8.7 Kif baqgħet magħrufa din il-kwistjoni fl-istorja? _____ (1)
- 8.8 L-ilsien Malti sar wieħed mill-ilsna uffiċjali ta' Malta fl-(1880, 1921, 1934, 1964). (1)
- 8.9 X'kien il-Kunsill tal-Gvern li jissemma fis-silta? _____ (1)

(Total: 15-il marka)

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.